

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه
برای دریافت درجه دکترای حرفه‌ای در رشته پزشکی

موضوع:

**بررسی تأثیر شیر مادر بر بهره هوشی کودکان اول ابتدایی
در سال تحصیلی ۸۴-۸۳ در شهر اردبیل**

استاد راهنما:

دکتر افشین فتحی

اساتید مشاور:

دکتر منوچهر براک

دکتر سعید صادقیه اهری

نگارش:

محرم نوخواه

سال تحصیلی: ۱۳۸۳-۱۳۸۴

شماره پایان نامه: ۰۱۸۰

این تحقیق با استفاده از اعتبار مالی شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان
اردبیل انجام شده است .

فهرست علائم اختصاری

CA : chronological Age

DRI : discharge readiness inventory

HIV : Human Immunodeficiency virus .

IQ : Intelligence Quotient

LBM : Lean body mass

MA : Mental Age

NICHHD : (National Institute of child Health and Development

TCELL : Thymus – derived cell .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	چکیده
۳.....	مقدمه و اهمیت موضوع
فصل اول : کلیات	
۴.....	کلیات
۴.....	انگیزه و اهداف بررسی
۴.....	- اهداف پژوهش
۵.....	- سؤالات و فرضیات
فصل دوم : بررسی متون	
۶.....	تغذیه کودکان و اختلالات تغذیه
۷.....	ترکیب بدن و رشد
۹.....	مزایای شیر مادر
۱۲.....	هوش
فصل سوم : مواد و روشها.	
۱۵.....	-نوع مطالعه
۱۵.....	جامعه مورد مطالعه
۱۵.....	نمونه مورد مطالعه و حجم نمونه
۱۵.....	مواد و دستگاهها و روشهای گردآوری
۱۶.....	نمونه پرسشنامه
فصل چهارم : نتایج	

جدول ۱۷

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

بحث ۶۷

نتایج..... ۶۷

پیشنهادات ۶۸

خلاصه انگلیسی ۶۹

منابع ۷۱

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول شماره (۱): توزیع فراوانی جنسی در کودکان مورد مطالعه	۱۷.....
جدول شماره (۲): توزیع فراوانی پارितه در مادران کودکان مادران مورد مطالعه	۱۸.....
جدول شماره (۳): توزیع فراوانی نوع زایمان کودکان مورد مطالعه	۱۹.....
جدول شماره (۴): توزیع فراوانی نوع شغل پدر در کودکان مورد مطالعه	۲۰.....
جدول شماره (۵): توزیع فراوانی شغل مادر در کودکان مورد مطالعه	۲۱.....
جدول شماره (۶): توزیع فراوانی چند قلوئی در کودکان مورد مطالعه	۲۲.....
جدول شماره (۷): توزیع فراوانی میزان تحصیلات پدر کودکان مورد مطالعه	۲۳.....
جدول شماره (۸): توزیع فراوانی میزان تحصیلات مادران کودکان مورد مطالعه	۲۴.....
جدول شماره (۹): توزیع فراوانی اعتیاد به سیگار مادران کودکان مورد مطالعه	۲۵.....
جدول شماره (۱۰): توزیع فراوانی میزان اعتیاد به سیگار در پدران کودکان مورد مطالعه	۲۶.....
جدول شماره (۱۱): توزیع فراوانی اعتیاد پدر به مواد مخدر کودکان مورد مطالعه	۲۷.....
جدول شماره (۱۲): توزیع فراوانی فاصله دو زایمان مادران کودکان مورد مطالعه	۲۸.....
جدول شماره (۱۳): توزیع فراوانی وزن زمان تولد در کودکان مورد مطالعه	۲۹.....
جدول شماره (۱۴): توزیع فراوانی وزن حال حاضر کودکان مورد مطالعه	۳۰.....
جدول شماره (۱۵): توزیع فراوانی اندازه دور سر در کودکان مورد مطالعه	۳۱.....
جدول شماره (۱۶): توزیع فراوانی مدت زمان شیر خوردن در کودکان مورد مطالعه	۳۲.....
جدول شماره (۱۷): توزیع فراوانی نوع تغذیه کمکی در کودکان مورد مطالعه	۳۳.....
جدول شماره (۱۸): توزیع فراوانی مصرف ویتامین A+D در کودکان مورد مطالعه	۳۴.....
جدول شماره (۱۹): توزیع فراوانی میزان مصرف آهن در کودکان مورد مطالعه	۳۵.....

- جدول شماره (۲۰) : توزیع فراوانی وجود و عدم وجود بیماری مادران کودکان مورد مطالعه.....۳۶
- جدول شماره (۲۱) : توزیع فراوانی سابقه بستری کودک در بیمارستان کودکان مطالعه۳۷
- جدول شماره (۲۲): توزیع فراوانی علت بستری در کودکان مورد مطالعه.....۳۸
- جدول شماره (۲۳): توزیع فراوانی بیماری زمینه ای در کودکان مورد مطالعه.....۳۹
- جدول شماره (۲۴) : توزیع فراوانی کودکان مهد کودک رفته در کودکان مورد مطالعه.....۴۰
- جدول شماره (۲۵) : توزیع فراوانی محل سکونت در کودکان مورد مطالعه۴۱
- شماره (۲۶) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک مدت زمان شیر خوردن مادر۴۲
- جدول شماره (۲۷) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک مدت زمان شیر خوردن۴۳
- جدول شماره (۲۸) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک زمان شیر خوردن۴۴
- جدول شماره (۲۹) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک نوع زایمان۴۵
- جدول شماره (۳۰) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک شغل پدر.....۴۶
- جدول شماره (۳۱) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک شغل مادر۴۷
- جدول شماره (۳۲) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک تحصیلات پدر۴۸
- جدول شماره (۳۳) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک تحصیلات مادر۴۹
- جدول شماره (۳۴) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک اعتیاد به سیگار مادر.....۵۰
- جدول شماره (۳۵) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک اعتیاد به سیگار پدر۵۱
- جدول شماره (۳۶) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک فاصله دو زایمان۵۲
- جدول شماره (۳۷) : شاخص های توصیفی IQ به تفکیک میزان مصرف ویتامین A+D.....۵۳
- جدول شماره ۳۸ : شاخص های توصیفی Iq به تفکیک مصرف ویتامین آهن۵۴
- جدول شماره ۳۹ : شاخص های توصیفی Iq به تفکیک محل سکونت۵۵
- جدول شماره ۴۰.....۵۶

جدول شماره ۴۱.....۵۷

جدول شماره ۴۲.....۵۸

جدول شماره ۴۳.....۵۹

جدول شماره ۴۴.....۶۰

جدول شماره ۴۵.....۶۱

چکیده :

هدف و مقدمه :

شیر مادر حاوی مواد غذایی فراوانی است که تمام نیاز های غذایی کودک را در ۶ ماه اول سال تولد به طور کامل تامین می کند، تا یک سالگی هم به همراه شروع مواد غذایی تکمیلی حتماً باید ادامه داده شود. شیر مادر نیاز به گرم کردن نداشته و همیشه در دسترس بوده و هیچ نوع آلودگی نیز ندارد. شیر مادر باعث تقویت ارتباط عاطفی و روحی بین کودک و مادرش می شوند و کودکانی که از شیر مادر استفاده کرده اند، بهره هوشی بالاتری نسبت به کسانی که از فرمولا استفاده می کنند، دارند. هدف از این مطالعه تعیین تاثیر شیر مادر بر بهره هوشی کودکان اول ابتدایی شهر اردبیل در سال تحصیلی ۸۴-۸۳ بود.

مواد و روشها : این یک مطالعه توصیفی مقطعی است. از بین تمام دانش آموزان سال اول ابتدایی شهر اردبیل در سال تحصیلی ۸۴-۸۳ که تحت تست سنجش توسط آموزش و پرورش قرار گرفته بودند، ۱۰۰۰ نفر انتخاب و به کمک والدین دانش آموزان و مدیران مدارس پرسش نامه تهیه شده، پر و تکمیل شد پس از جمع آوری پرسشنامه ها با استفاده از کامپیوتر و نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل نهایی صورت گرفت.

نتایج : در مطالعه ای که ما انجام دادیم بین گروههای سنی زیر ۳ ماه اصلاً شیر مادر نخورده و تا ۳ ماه شیر مادر خورده ارتباط معنی درای ($pvalue = 0/03$) وجود دارد. بین سایر گروهها این ارتباط وجود ندارد. همچنین در این مطالعه بین میزان تحصیلات پدر و مادر شغل پدر و مادر عدم اعتیاد به سیگار پدر و مادر، مصرف آهن و ویتامین A+D نیز ارتباط معنی داری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری : در مطالعاتی که در کشورهای دیگر انجام شده بین شیر مادر و IQ ارتباط مستقیمی وجود دارد، که در مطالعه ما نیز بین گروههای سنی زیر ۳ ماه نیز چنین

ارتباطی بدست آمد ولی در سایر گروههای سنی چنین ارتباطی وجود نداشت . در مطالعاتی که در کشورهای دیگر انجام شده بین میزان تحصیلات پدر و مادر و شغل پدر و مادر نیز ارتباط معنی داری وجود دارد که در مطالعه ما نیز بین تحصیلات و شغل پدر و مادر ، مصرف آهن و ویتامین A+D چنین نتیجه ای بدست آمد .

کلمات کلیدی : IQ = بهره هوشی - شیر مادر - فرمولا - اردبیل

مقدمه

شیر مادر بسیاری از مواد مغذی فراوانی و فواید غیر تغذیه ای دارد که شیر خشک فاقد آن بوده و از نظر کاربردی شیر مادر نیاز به گرم کردن نداشته همیشه آماده بوده و فاقد میکروارگانیسم می باشد تغذیه از شیر مادر باعث تقویت و دلبستگی بین شیر خوار و مادر می شود. شیر انسان با محدود کردن تماس کودک با آنتی ژنهای بالقوه میزان بروز آلرژی نسبت به پروتئین شیر گاو و اگرما را کم می کند و حاوی آنتی بادیهای حفاظتی ضد باکتری ضد ویروسی (ایمونو گلوبین A) و ماکروفاژها است که به جلوگیری از عفونتها کمک می کند . شیرمادر حاوی آهن کمتری است ولی به علت جذب بهتر میزان کمبود آن تا ۶ ماهگی رفع می شود. همچنین حاوی لاکتوفیرین و پروتئین متصل شونده به آهن است که مانع از رشد اشرشیاکولای می شود. همچنین شیر مادر به علت داشتن اسیدآمینه تورین و فاکتور رشد مغز تأثیر مستقیمی بر رشد هوشی و مغزی کودکان دارد [۱].

شیر مادر به علت موارد فوق و به علت ارزان بودن و آماده بودن و در دسترس بودن دارای اهمیت فراوانی از جمله تأثیر شیر مادر بر رشد هوشی کودکان است که در این پایان نامه روی تأثیر شیر مادر بر رشد هوشی کودکان کار شده است.